

Pesta 2/14 septevre.

Va esi dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 34.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Convertirea.

Vócea consciintiei totu-mereu me chiama,
La o detoria ce-o uitai de multu ;
Ne 'nctatu me mustra, cere sè-mi dau sèma,
Pentru ce de dins'a nu mai voiu s'ascultu ?

„Am comis o crima, unu pecatu de mórte,
Séu cu ce gresièla me scfi vinovatu ?“
O 'ntrebu sè-mi respunda, ea me mustra fórte ;
Reci fiori m'apuca, suferu ne 'mpacatu.

Din turnu o campana suna 'ndepartare,
Pe crescini chiamandu-i la templulu divinu ;
Vócea consciintiei me mustra mai tare,
De caintia-amara sufletu-mi e plinu.

Voiu veni, Eterne, si cu umilintia,
Adi me voiu proscerne lang' altariulu teu ;
Cu anim'a franta, me 'ntorcu la credintia,
Si-ti voiu fi unu vamesiu, ér nu fariseu.

I. Lapedatu.

Padurén'a.

— Novela originala. —

(Urmare.)

„Ómenii, cari din intemplantare intunecau
in padure si me vedeau singura, unii rideau
si diceau: éca padurén'a cà nu se teme de co-

drii! Éra altii se mirau. Peste unu anu doi,
dupa ce mai crescui si fui in stare a grigi
de vite, eram totu cu vitele diu'a nóptea, numai
arare ori mergeam a casa. Si asié me deprinsei
cu singuretatea, ne temendu-me de nimica.

„In vecinetate intr'unu satu locuiá unu
baronu tineru, care numai de doi ani erá in-
soratu. Elu si-vendù tóta avuti'a si mosí'a si
se gatá sè se mute departe in óre-care tíera.
Intr'o deminétia, of nu voiu uitá in veci, ina-
inte de a se face bine diu'a dormiam a casa la
parintii mei. Odata audu unu plansetu de fe-
meia, care fugiá din drumulu tiei, ce trecea
prin padure din josu si cam departe de cas'a
nóstra — catra noi. Plansetulu se totu apro-
piá. Indata dupa ace'a audu unu strigatu totu
de acea femeia: „Ajutoriu! nu me lasati, cà
me omóra! Ajutoriu! Ómeni buni, nu me la-
sati!“ Sarfi din patu si alergai catra usia. In-
napoi, féta“, strigà atunci tat'a catra mine,
„dóra nu vrei sè te omóra si pe tine!“ Eu me
intorsei inapoi tremurandu. Mam'a, ffa iertata,
sari din patu si díse catra tat'a: „Barbate! Cà
dóra nu vei lasá sè omóra pe o biéta femeia!
Nu te dóre sufletulu?!“ Si dicèndu aceste,
apucà o carabina si se repedi catra usia! Tat'a
inca facù asemenea, inse c. atát'a iubíela, in-
cátu ajunse pe mam'a la usia, si oprindu-o de-
schise elu usi'a. Grabí si eu intru acolo. Si
oh Dómne ce vediu! O dómna tinera si fru-
mósa ca o flóre, cu unu pruncutiu ca unu an-
gerasiu in bratia, fugiá catra noi din tóte po-

terile. Copilulu plangea. Ea strigá ajutoriu. Unu domnu fugiá dupa ea cu unu cutitu in mana, ascutitu de amendóue partile si la vârful ca aculu de angustu si vré sè o strapunga, in-se nu o potea ajunge. Mai in deretru vre o trei-dieci de pasi fugiá unu altu domnu, care in momentulu candu lu-diariramu noi, radicà pusc'a la ochi si o descarcà totu spre dóm'n'a cea tinera si frumósa, in-se nu nimeri. Plum-bulu se opri in parete la noi.

„Tat'a inca, indata-ce i diari, radicà carabin'a spre domnulu celu mai de aprópe, in-se pré tardtu, cà-ci acela, iute ca fulgerulu si-implantà cutitululu pana in manunchiu intre spete la nefericit'a dóm'na: Acea cadiù mórta. Pruncutiulu, cadiù cu mólele capului pe o piétra si oh! — — — ací Ancutia se cutremurà —, vediui pétr'a cum i intrà in creri.

„Omoritoriulu inca cadiù mortu de carabin'a tata-lui meu. Mam'a descarcà carabin'a a supra celuialaltu domnu, in-se nu-lu nimeri. Eu stám incremenita si tremurám. Tatalu-meu apucà cutitululu, care cadiuse din man'a domnului celui mortu, si se repedí dupa celalaltu. Acel'a in-se o luà la fuga. Indata dupa aceea se audí o carutia fugindu pe drumulu tierii in josu si vediuramu pe tatalu meu venindu repede catra casa.

„— Inca doi morti! — dîse elu, — baronulu celu tineru din satulu X. si cocferiulu, colo in drumu! Acést'a de buna séma e barón'a. Oh! serac'a femeia, nefericita! — dîse elu aretandu pe dóm'na cea mórta. Hotiulu a fugitu cu caruti'a baronului, si nu l'am potutu cunósce cine sè fía?! „Dar ce ar fi de facutu?“ — intrebà elu apoi, intorcându-se catra noi? — Noi plangeam privindu la dóm'n'a cea tinera.

„Te vei duce in satu si vei dá de scire biroului! — dîse mam'a stergându-si lacrimile. Dara pana atunci trebue sè ducemu si pe domnulu, sè nu-i lasàmu pe josu, cà-ci si ei au fostu ómeni cu sufletu ca si noi!

— Bine dîci dieu ace'a femeia! — respunse tatalu meu stergându-si si elu o lacrima. Apoi mi-intinse cutitululu celu cu dóue taisiuri: Ná, tiene, fetulu meu!

„Eu me infiorai, in-se lu-primí pentru dóm'n'a cea frumósa. Tatalu-meu luà in bratia pe dóm'n'a si mam'a pe copilasiulu; intrara cu ei in casa si i asiediara pe patulu meu. Estra apoi sè mérga dupa baronulu. Candu ajunsera la hotiulu celu mortu, intrebà mam'a: „Dar cu acest'a ce vomu face?“ „Lu-vomu impinge numai intr'o lature din carare“, — respunse

tatalu meu, si dîcându aceste lu-impinse cu piciorulu, intr'o lature, si merse mai departe ca sè aduca pe baronulu.

„Eu vediui, cà din posunariulu hotiului mortu cadiura dóue carti cu pecetile rupte. Le luai si cugetai intru mine: dar de intru aceste va fi numele prapaditului acestuia? si le pusei in sinu.

„Parintii mei sosira aducându pe baronulu si lu-pusera si pe elu pe unu patu. Apoi tatalu meu se gatà sè mérga la bireu. Candu vrù sè ésa si sè mérgu catra satu, audíramu o multíme de ómeni venindu prin padure in susu. Staturamu si ascultaramu.

— Vedi, jupane bireu! — se audí atunci versulu tistului baronului celui mortu, vedeti, cinstiti ómeni, cà e dreptu ceea ce spunu ómenii acestia?! Vedeti cà padurariulu a omoritu pe baronulu? Éca veniti totu pe urma, éca cocferiulu baronului, éca picurii de sange cum se vedu pe carare in susu catra cas'a padurariului! Pe baronulu si barón'a i-a astupatu, dara pe cocferiulu inca nu a apucatu sè-lu astupe.

„— Asié e, dieu ace'a! — respunsera mai multe gure.

„Noi steteam incremeniti. Tatalu meu in-galbeni.

„— Veniti, — se audí totu acela-si versu, veniti iute in susu, sè-i incungiuràm cas'a, si sè-lu prindemu pana ce nu va apucá sè fuga! Sè mergemu! — strigara ómenii.

„Tatalu meu se întórse repede catra noi:

„— Nu-i timpu de pierdutu, — dîse elu iute, — se grabimu sè fugimu! Si se repedí in casa, deschise lad'a si luà banii cari erau multi, i puse la sine luà o carabina o dede mamei, care stá inlemnita nesciindu ce sè faca de frica? apucà cutitululu celu cu dóue taisiuri, milu intinse mfe. „— Na!“ — dîse elu, si te apera si tu la timpu de lipsa.“ Apoi apucà o pane, o indesà intr'o straita si o luà pe spate, apucà intr'o mana carabin'a si in ceealalta toporulu, „sè mergemu“, — dîse elu, si ne impinse pe usia.

„O luaramu in susu prin padure. Abié fugiramu câtiva pasi, si dintre tufe se audí unu sgomotu. Erau pasi de omu. Tatalu meu midede carabin'a si prinse toporulu in ambele mani.

„Inse dintre tufe esí fratele tatalu-meu:

„— Bine faceti, cà fugiti, — dîse elu cu graba, — viniàm sè ve spunu. Grabiti si tre-

ceti prin padurea acést'a si trageti la padurea cea mare, apoi suiti catra valea padurenei. Mane nópte ve voiu cercá si ve voiu duce cele de lipsa. Mergeti! Grabiti! Fugiti! Eu voiu remainé si voiu priví ce se va intemplá?!

„Ne departaramu bine de casa, suiramu pe o culme innalta, acoperita de unu desetu mare de tufe, unde nu ne putea vedé nimene, dara noi poteam vedé pana la cas'a nóstra. Ómenii incungiurasera cas'a. Inse nici unulu nu voiá sè intre. Se sfatuirá pucinu, si atunci vediuramu unu noru greu de fumu si dupa elu unu fuioru de para innaltiandu-se catra ceriu din cas'a nóstra. Se audí si unu versu, care erá mai tare si care strabatù pana la noi: „Acuma nu credu sè nu ésa elu de acolo!“

„— Esí-va!“ — respunse tat'a, care si-redobendise liniscea indatinata. Mam'a, câtu erá de necasita, totu-si incepù a dímbí, eu tocmai risei, de si eram cu ochii plini de lacrima.

„Dar ce va fi de noi?“ — intrebà mam'a incependu éra-si a plange.

„— Nebuna ce esti!“ — respunse tat'a dogenindu-o blandu. Ce sè ffa?! Fi-va bine! Avemu vre-o dóue miutie, o pane si clisa in straitia; apoi frate-meu ni va mai aduce, ce ni va fi de lipsa. Dóra amu eu mosta de vre-o cincí mfi! Sè mergemu draga, nu te mancá tu cu grigi'a, pana ce me vedi pe mine!“

„Mai aruncaramu o privire catra cas'a nóstra si... Erá ce-va infioratoriu! Cas'a erá incinsa de o para rosía negríá. Acuma se incingea grasdulu. Audíramu vitele racnindu intru atât'a de grozavu, incâtu ti-se suiá perulu in vírfulu capului.

„Tat'a incepù a plange.

„— Seracile vitele mele“, díse elu, bataru de ar fi descuiate, dara grasdulu e incuiatu, in câtu nime nu póte intrá acolo si chei'a e in casa.

Apoi o luaramu in susu prin padure plan-géndu ca pruncii cei mici.

Caletoriramu multu timpu pana la mijloculu padurei.

Acolo ne asiediarámu intr'o pescera si petrecurámu diu'a acolo. Sér'a o luaramu la drumu.

Esíramu din padure. Erá nóptea tardíu. Caletoriramu mai tóta nóptea, pana ce ajunserámu la pólele padurei acesteia.

O luaramu in susu prin padure, si dupa ce inaintaramu multu, ne asiediarámu.

„Nóptea veni la noi fratele tatei, aducên-

du-ni vestminte si altele de lipsa. Elu ni spusé, cà cas'a nóstra si grasdulu s'au facutu tóte scrumu si cenusia, cu vite cu totu, si cà vedíndu ómenii ósele celoru doi ce au arsu in casa, gandira toti, cà acele sunt ósele tatei si a le mamei. Numai de mine nu scieau ce m'am facutu. Judecara mai multi, cà eu am arsu cu totulu si mi s'au macinatu ósele. De atunci nici cà ne mai cercá nimenea. Ómenii ne-au si uitatu de totu.

„Mam'a la unu anu dupa aceste, — díse ea suspinandu, — a cadíutu la patu. Intr'o séra m'a chiamatu langa patulu seu si a inceputu a me sarutá. Eu voiu morí! mfi díse ea. Tatulu meu nu era acolo. Eu incepui a plange. Eu voiu morí, mi-díse ea inca odata, dara tu sè nu parasesi pro tatalu teu! Nu-lu parasí, scump'a mamei ori ce nefericire de l'ar ajunge. Cà de-lu vei parasí — ací stete multu timpu apoi díse — da! de-lu vei parasí, te voiu blastemà din mormentu, si nu vei avé norocu nici in asta nici in cealalta lume! Si cu aceste se radicà intr'unu cotu in patu si se uità la mine.

— Oh! Michaiu, tiucu-te, — eschiamà atunci Ancutia, — nici odata un am vediutu pre mam'a mea astfelu! Se uitá dreptu la mine cu nisce ochi atâtu de ageri si infocati, in câtu simtíi cà me strabate pana la anima. Eu me spariai. Pasti inderetru si incepui a plange cu amaru. Ea se lasà éra in patu si vediui paraie de lacrima curgendu pe perina. Ea plangea. „Iérta-me, fét'a mea“, — díse ea, — „iérta-me, cà vorbescu astu-felu cu tine la despartírea mea din lume! Vedi eu lu-iubescu si acuma, si iubindu-lu voiu morí, si asiu fi in stare sè omoru pe tóta lumea, déca ace'a ar voi sè-i faca ce-va reu. Asié dara cà me vei iertá“, mi-díse ea tragéndu-me la peptulu seu si incarcandu-me de sarutàri fierbinti, „asié dara cà nu-lu vei parasí?

„Oh, mamuca, tiucu-te, dar cum sè-lu potu eu parasí?! — dísei unulu câte unulu aceste cuvinte, cà-ci nu poteam vorbí asié me dorea ce-va aici, — si Ancutia aretà la anim'a sa.

„— Atunci te voiu bine cuventá, si Ddieu ti-va da norocu la toti pasii tei.

„Atunci intrà tatalu meu.

„— Barbate! vino si me saruta“, — díse mam'a... Asié! Acuma remasu bunu! Iérta-me!“ Si cu aceste si-inchise ochii lacrimandu si mai multu nu-i deschise.

Ancutia ací erupse de totu in plansu, intr'unu plansu sfasiatoriu.

Mihaiu voi a o mangaiá, inse nici elu nu potea de plansu.

Plangeau amendoi.

— Ancutia! — se audî atunci unu versu din afara, — e timpulu de dormitu.

— Me ducu, tatuca, — respunse tiner'a féta sarindu de pe scaunu si stergându-si lacrimile, — numai sè petrecu pe Mihaiu.

Din cuvintele aceste se vedea, cà convenirea loru se intemplá cu voi'a si sub supraveghierea betranului, — de si elu nu se aretá.

Mihaiu indata si-luà armele si plecà inso-citu de Ancutia.

Acést'a lu-petrecù pana ce-lu scóse din intunecimea dintre stance langa periu.

Dupa ce facù pe Mihaiu sè-i promita, cà pe mane séra éra-si va vení — voi a se re-intórece.

In momentulu acel'a, o detunatura de pusca sfasíà aerulu din laturea stanga de pe virfulu stanceloru si tiner'a féta cadiù la picioréle lui Mihaiu, scotiendu unu tîpetu dorerosu si alta nimicu.

Mihaiu se repedî a supra amantei sale caduite, scotiendu unu gemetu in câtu se cutremurau stancele, intocmai ca unu leu ranitu la anima.

O apucà in bratia, o sarutà cu caldura, pronunsiandu-i numele: Ancutia! Ancutia, tiucu-te! Ancutia sufletulu meu! Apoi éra o lasà josu, si-apucà toporul si intru o mana carabin'a si se repedî ca fulgerulu, sè se suie pe stance, in partea de unde venise impuscatur'a.

Dar erá imposibilu de a suf.

Pe virfulu stanceloru se audiau nisce pasi repedî alergandu in josu catra satu si unu risetu batjocoritoriu alu unei femei, care dícea:

— Vedi bade Luca, cà eu am impuscatu pe „padurén'a“! Domnía-ta nu-ai voitu sè impusci, dar eu ti-apucaí pusc'a. Fía cine o sè fia paduren'a acea, dar Mihaiu trebe sè fia alu meu. Hahaha!

(Va urmá.)

Vasiliu Criste.

D o i n a.

rundia verde papusioiu,
Candu amblai, bade, la noi,
D'ale nóstre dragosti dulci

Infloriá calea pe lunci,
Busuioculu inverdiá
Sufletu-mi intineriá;
De candu bade tu nu víi,
Par cà luncile-su pustíi,
Busuiocu-a vescuítu
Sufletu-mi s'a amaritu!

Frundia verde de sulfina,
Multu suspinu de la anima;
Dar cum focu n'oiu suspiná?
Dar cum focu n'oiu lacrimá?
Candu mi s'a dusu baditi'a!
De dusulu lui cale-vale,
Dara me mostra mai tare,
Cà n'am mersu cu elu in lume,
C'alu meu doru nu are nume?!

Frundia verde de mohoru,
Am avutu unu badisioru,
Si s'a dusu in tieri straine
Si-lu totu plangu intre suspine,
Geme anim'a in mine;
Dar m'oiu duce cu doru dulce,
Unde-i drumulu in rescruce,
Si d'a fi din lume-afara,
Cà mi-i anim'a amara!

Busuiocu de pe cetate,
Spune badei sanetate,
Cà de mine n'are parte,
Cà de candu-lu totu dorescu,
Ochii-mi nu se mai oprescu,
Si de dorulu lui celu multu,
Animiór'a mi s'a ruptu!

Vasiliu Budescu.

Espositiunea universala.

III.

Acum, candu incepu vacantiele, lumea scolara incepe sè apara la Viena. Espositiunea universala este dílnicu visitata de corporatiuni intregi de studenti, veniti din diferitele parti ale imperiului si din Germania.

Scólele primarie si cele secundarie nu re-manu in urma: suma de copíi, sub conducerea profesoriloru si pedagogiloru, inundéza gale-ríile palatului de la Prater, de cum se face diua. Conducatorii loru i oprescu inaintea ob-

iectelor care merita de a fi studiate si le explica.

Astu-felu se face si cu fetele. Amu intêlnitu acêsta lume de scolari si scolaritie in ôrele matinale prin galeriile destinate invetiamentului publicu, si prin scôlele modelu, ascultandu cu o atentiune religiôsa explicatiunile ce li se da.

Amu intielesu, cã se iau mesure pentru ca sè se inlesnêca visitarea espositiunii toturor invetiatorilor de sate; mesur'a ar fi escelenta.

In adeveru, cã dêca visitarea unei espositiuni universale este interesanta pentru aceia, cari au ocaziune de a caletori si a visitã tôte tieretele, cum sè nu ffa ôre de celu mai mare interesu pentru aceia, cari adesea ori nu cunosc de câtu capital'a judetiului sêu comitatului si cãte-va sate marginasie.

Lucratorii din fabricu incepe asemenea a aparé. Se vorbesce despre organisarea unei societãti care sè inlesnêca pe lucratorii din tóta Austria ca sè vie la Viena.

Tieranii, cu ôre-care mijlôce, vinu pe tóta diu'a cu drôiele. Dupa costume se cunosc, cã sunt cechi sêu tirolezi, nemti sêu stieriani.

Cei mai multi au efectele necesarie pentru drumu facute sulu si atêrnate de gãtu cu o curea; altii au cãte o gênta mare. Astu-felu i vedi prin tôte sectiunile si pe la vremea mancãrii multi scotu merinde din traista si se marginescu a cere la birturi unu paharu de bere.

Soldatii incepu de diminétia, sub conducerea oficierilor respectivi, si stau pana pe la 10¹/₂ ôre, candu incepe a se inmultî publiculu.

Amu asistatu cu o deosebita multumire la mai multe conferintie facute de oficieri soldatilor a supra masfneloru cu aburu, a supra armeloru si alte obiecte care i interesau.

Raportandu aceste visite, facute espositiunii de la Viena, constatãmu cu o mare multumire cã lucratorii de tôte treptele au inceputu a simtî nevoia de a vedé, — de a se instruí.

Cã-ci trebuie observatu, cei mai multi dintre acesti visitatori iau note, si note a supra obiectelor care i privescu directu.

Dupa diuariile locale, peste trei-dieci juni sêrbi au sositu de câtu-va timpu: ei sunt insarcinati de catra guvernulu respectivu ca sè studieze parti ale espositiunii.

Cãtu de bine amu face candu amu imitã pe vecinii nostrii. Sè ne convingemu odata, cã espositiunile universale se facu numai la cãte cincî ani; cã in acestu restimpu lumea lucrêza; si cã, prin urmare, noi si altii care sunt in conditiunea nôstra, adeca au nevoia de a creã totu, avemu celu mai mare interesu ca sè ne instruimu.

Cu putina cheltuiala pôte cine-va vedé intr'unu singuru localu aceea ce ar trebui sè védia in tôte tieretele din Europa si celelalte continente.

Intrerupsesem acêsta cronica, candu éta cã, mergêndu la espositiune, intêlnî grupe de cãte 25—30 juni cu carnet'a in mana si mai toti cu gente de voiajuri; in mijlocu-le unu ingineru cunoscutu.

Lu-intrebu cine sunt acesti juni; mi-respunde, cã sunt ingineri si arhitecti de la Berlin, cari sunt veniti pentru a studiã espositiunea; cã dinsulu, ca unulu care o cunôsce in partea tehnica, este insarcinatu sè-i conduca; cã au sè mai sosêca multi din Germania, rãnduri rãnduri.

Amu aplaudatu acêsta dispositiune, pe care amu dorî sè o vedemu pusa in aplicare si de catra inginerii si arhitectii nostrii.

P. S. Aurelianu.

Filosofi si artisti betrani.

Sunt multi ômeni, cari dicu, cã ocupatiunile spirituale pré incordate slabescu poterea corporala si cea mentala.

Incãtu pentru partea prima, nu vreu sè contradicu; dar relativu la asertiunea a dáu'a voiu atacã-o, si me voiu provocã la mai multe esemple vechi si mai nôue.

Esemples vechi:

Solon in vrêst'a de 100 de ani a studiatu chiar cu atãt'a placere, ca si in tineretie; elu si-a propusu, ca in ultimele dile ale vietii sale sè-si inavutiêca cunoscintiele cu ce-va nou.

Simonides in etate de 80 de ani propunea poes'a in presinti'a unui auditoriu numerosu, si emulã cu succesu cu cei mai buni poeti ai epoeci sale.

Sofocle a scrisu opulu seu „Oedipus“ in etate de 100 de ani; fiulu si renumitul poetu Sophon amintesce cu fala acestu incidentu.

Theophrast a scrisu in etate de 99 ani

opulu seu intitulatu: „Caractere“, care l'a facutu nemoritoriu.

Cato a operatu o causa in etate de 86 ani, si inca cu atât'a caldura, încâtu dupa marturisirea lui Valerius Maximus, pledarea lui ar fi facutu onóre si unui oratoru tineru.

Livius Drusus nici in vrêst'a de 100 de ani, fiindu deja orbu si bolnaviciosu, n'a incestatu a scrie si a propune legile; elu a resistatu mortii si n'a lasatu ca timpulu sè faca vr'o presiune a supra lui.

Carneades in etate de 90 ani invetiá cu atât'a passiune, încâtu la mésa incarcata cu mancári elu a uitatu sè mance, si adancitu in meditatiunile sale nu simtiea fôme de felu. Soc'á lui, Melisa, i punea mancárilu in gura.

Invetiátulu Xenophilos a fostu de 105 ani candu a moritu, bucurendu-se pana 'n fine de tóte placerile vietii.

Georgias, marele oratoru, carele a caletoritu fórte multu, si si-a implinitu viéti'a cu instruirea tinerimii, a moritu in etate de 108 ani.

Isocrates a scrisu in etate 95 ani unu pnegiricu despre Georgias, si dupa aceea a mai traitu 5 ani. La intrebarea, cà in etate asié inaintata cum i place asié viéti'a, respunse: „Pentru cà ea e placuta, si nu me simtiescu de felu betranu.“

Pictorulu Tizian facea inca si in etate de 99 ani icóne si tablouri admirabile.

*

Esemples nóue:

Bossuet, Buffon, Lafontaine, Fontenelle, Voltaire si altii vi sunt cunoscuti.

Din secolulu acest'a amintimu dintre cei repausati pe: Châteaubriand, Lamennais, Humboldt, Portalis, etc.

Era dintre contimpuranii nostri inregistràm pe Royer-Collard, Biot, Cousin, Berryer, Lamartine.

Si in fine dintre aceia cari mai traiescu, vomu insemná pe Thiers, Guizot, Remusat, Chevreul etc.

*

Sè nu se dîca, cumca aceste esemple sunt numai esceptiuni; cà-ci sunt atâtu de numeróse, — încâtu potu formá chiar regula.

Sè nu se sparie dara nimene d'a lucrá, cà-ci lucrulu intaresce corpulu si spiritulu.

Din contra lenevirea timpesce mintea si prepadesce corpulu de siguru.

Esemples in privinti'a acést'a sunt de

prisosu. Se vedemu in tóte dílele, in giurulu nostru.

La lucru dar!

Marcu Emilianu.

Diamantele suveraniloru.

Déc' a fostu ce-va care a atrasu curiositatea, care a luatu ochii poporatiunii parisienne, cu ocasiunea visitei Siahului Persiei, au fostu fara contradîcere diamantele acestui rege alu regiloru.

Cu tóte aceste, déca Siahulu de Moton, de la Borneo, ar fi venitu si elu sè dea visite in Europa, si ar fi pusu in vederea europeniloru petrele sale scumpe, aru fi potutu, se crede, sè concureze cu acele ale M. S. Nasser-ed-Din, fiindu cà dinsulu posede celu mai mare diamantu cunoscutu pana adi.

Diamantulu imperatului Mongoliloru cantaresce 279 carati si este pretiuitu 12 milióne franci.

Faimosulu diamantu Orloff, care apartîne corónei Russiei, a fostu adusu in Europa, in urma unoru circumstantie destulu de curióse.

Unu soldatu care facea parte din armat'a Indianiloru, observandu intr'unu templu din Pondichery cei doi ochi ai idolului lui Brahma, vediù, cà sunt de diamantu; si ochii luincantara asié de multu, in câtu avù recursu la brutalitate pentru a se introduce in templu. Desertà, imbratisià religiunea industana si facù sè fia primitu intre ministrii subalterni ai religiunii lui Brahma.

Candu crediù momentulu favorabile, se strecurá in templu, scóse unulu din ochii idolului si fugi cu acestu tesauru, fara a avé timpu sè scótia si pe celalaltu.

Unu Englesu lu-cumpera pe 50,000 franci, si elu lu-vendù imperatricei Catharina pe mai multe milióne, acordandu-i peste aceste o pensiune viagera si titluri de nobletia.

Diamantulu imperatului Brasilei, a carui greutate e de 1730 carati, ar costá milióne, déca stralucirea lui n'ar fi slabita prin órecari defecte.

Diamantulu sultanului din Nizam trage 400 carati.

Acel'a alu imperatului Austriei cantaresce 29 grane.

Acel'a alu regelui Portugaliei e greu de 25 grane 52.

Acelu faimosu Ki-Noor, séu Muntele-de-lumina, posedatu de regina Engliterei.

Diamantul care ornéza corón'a papei provine din tesaurulu ducelui de Bourgogne, luat de la Grancou.

Vendutu dupa batalia unui Evreu din Berna, pe pretiulu de trei icosari, apoi platitu succesivu 5 si 6 mfi galbeni, in urma rescumperatu cu 14,000 galbeni de Louis Sforce, acestu diamantu trece in posesiunea papei Jules II pe pretiulu de 20,000 galbeni aprópe.

In Francia se intielege, sub denumirea de „diamante ale corónei“, tóte bijuterfele cari facu parte din dotatiunea mobiliara a corónei si intre cari se distinge Regentulu, in greutate de 136 carati, pretiuitu 12 milióne.

Inventarul generalu alu diamantelor, margaritelor si altor petre pretióse ale corónei, facutu in temeulu legii listei civile, a constatatu cà aceste bijuterfi erau in numeru de 64,812, cântarindu 18,751 carati si pretiuite 20.900,260 franci.

Francia posede, cum se vede, si ea unu bogatu tesauru.

S.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Istorióre scurte.

O dama prinso cu mátt'a 'n sacu. Dóue dame s'au presentatu dílele trecute la magazinulu de noutáti din Louvre pe la órele trei dupa amé-di, timpulu in care este mai multa navala.

Ele au mersu de la raftu la raftu si au totu terguitu o multíme de articole fara a cumperá nimicu.

In fine, au ajunsu la comptuarulu cravatelor de dame.

Aici, pe candu esaminau nisce basmale de metase, calf'a vediu pe una dir ele virindu in pusunarulu rochiei unu pachetu in valóre de vr'o 20 franci.

Elu insciintiá despre acésta pe stapanulu lui, care se duse la aceste dame, si vorbindu-le la urechia pentru a evitá scandalulu, le invitá sè se sue intr'o sala deosebita, unde voru fi cautate de catra o persóna de secsulu loru, fiindu cà aveau prepusu cà ele aru fi sustrasu cravate.

Cele dóue elegante protestara cu o indignatiune prefacuta, cu tóte aceste consimtira a se supune inspectiunii.

Trebue sè deschidemu aici unu parantesu

pentru a revalá óre-cari particularitáti curióse, relative la acestu soiu de talharitie.

Ele pórtá incaltiaminte fórté largi, si pe candu privescu stofele, lasa sè cadia bucáti de dantele séu de matasarfi, pe cari le stringu apoi cu piciorulu descultiu, de care se servescu ca de o mana si le tienu strinse intre piciórele loru.

Prin multulu exercitiu, s'a deprinsu chiar a poté umbla astu-felu, cu conditiune numai de a nu avé sè sue scare.

Si fiindu cà la Louvre au fostu silite a suf câte-va, lasau in urma loru pachete de cravate si de matasarfi.

O domnisióra din comptuaru, care le cautá, descoperi cà una din ele avea o fusta captusita cu materia fórté tare, si garnisita pe din launtru cu trei pusunare mari ca nisce traiste, din care a scosu lucru de necreditu: trei bucáti de postavu in lungime de vr'o 50 metrii, câte a 11 fr. 75 cent. metrulu, face aprópe de 1700 fr.

In timpulu candu i se operá acésta perchisitiune, ea se facea cà lesina si cadea in bratiile companiónei sale, pe care o numiá sor'a ei; apoi revenindu-si in simtîri, propuse a platí indoitu pretiulu stofei déca le voru lasá sè plece.

Dar cu tóte lacrimile acestor dóue aventuriere, ele au fostu conduse inaintea comisariului politiei din cvartirulu Palais-Royal.

Aici refusara de a respunde interogatiunilor ce li s'au facutu; dintr'o adresa inse gasita a supra celei ce comisese furtulu, — s'a potutu constatá, cà ea locuiá in strada Lafayette.

Comisariulu s'a transportatu la fati'a locului si a fostu nevoitu a aduce unu lacatusiu si a stricá brósc'a pentru a poté intrá in apartamentulu seu, care erá bogatu imbracatu.

In launtru s'au gasitu trei ladi mari pline de stufe furate, in valóre aprópe de 40,000 fr. si care, in cea mare parte, erau din magasinele din Louvre.

Din ancheta resultá, cà aceste dóue femei sunt surori, de origine din Madrid, si se numescu Nicolea si Maria Santa-Iulia S.

Cea d'antâiu locuiesce in Paris de trei ani, e maritata si are unu copilu pe care lu-cresce in unulu din principalele institute ale capitalei.

Barbatulu ei díce, cà este telalu de marfuri, dar in realitate nu esercéza nici o industria.

Prevenitu, se vede, de venirea politiei, elu

parasise apartamentulu, luandu cu sine toti bannii si mersese si pe la pensionatulu unde si-avea copilulu pentru a-lu luá cu dinsulu.

Cealalta femeia erá in Paris numai de trei dile, si suntemu in dreptu de a presupune, cá ea veniá din timpu in timpu sè ia cele trei ladi, atunci candu sor'a ei i scriá cá sunt pline.

Ea vindea stofele in Madrid, unde póte cá tiene chiar unu magazinu de galanterfi.

Ambele au fostu tradate in man'a justitiei.

Unu procesu curiosu se va tratá in curendu dinaintea curtii de Westminster.

Familia dlui Scarlat Parkinson care, pe candu traiá, erá directoru alu unei mari casa de banca, atacá testamentulu repausatului.

Éta intr'adeveru, in ce circumstantie bizare a fostu facutu acelu testamentu.

Este aprópe de o luna de candu intr'o nópte pe candu dlu Parkinson, singuru in biroulu seu, si-verificá condicele, patru facatori de rele intra pe feréstra.

Unulu din ei apucandu-lu bine lu-tiene ca sè nu póta miscá séu strigá ér ceialalti trei despoiau in acestu timpu lad'a, pe care o gasise deschisa.

Dlu Parchinson sbuciumandu-se mereu, parveni a scapá din manele hotiului.

— Miserabili! — strigá elu, — am sè ve recunoscu!

— Credi ast'a? — díse unulu din talhari. — **Ascépta déca-i asié!**

Si umflandu-lu pe susu, l'au trântitu in lada, care erá de o dimensiune cu totul estraordinaria, si a inchis'o.

Apoi, câte patru fugira.

Vuietulu ce a facutu inchidiendu feréstr'a dupa dinsii, au desceptatu tóte persónele casei, cari se grabira a veni acolo in costumulu de nópte.

Gemete inadusíte esíau din lada.

— Dumnedieule! — strigá nepót'a dlui Parchinson. — Au incuiatu pe unchiulu meu in lada!

Atunci a potutu distinge o vóce lementabila, care dícea:

— Unu lacatusiu!

Alegara indata sè aduca unulu, dar elu declará cá nu póte stricá lad'a.

— Faceti macaru o borta, si aduceti-mi unu medicu si unu preotu! — díse atunci hanchierulu plangéndu.

Mediculu sosi.

— Doctore, — i díse dlu Parkinson, — cátu timpu mai potu traí aici in intru?

— Dóue óre, — respunse mediculu.

— Lacatusii câte óre ti-trebuescu pentru a face o borta 'n lada?

— Trei óre.

O tacere urmá dupa acést'a. Dlu Parchinson i venise reu.

Dupa unu quartu de óra lu-audira éra-si.

Elu rogá pe lacatusiu sè-si incépa lucrarea si cerú unu solicatoru.

Atunci, spre marea indignatiune a familiei sale, care nu se compunea, intr'adeveru decátu de colaterali, darú tóta averea sa bucataresei, „pentru a o recompensá de fericirea ce ea-i deduse“.

— Ingratule! — strigá dr'a Parkinson, — nepót'a.

— Betrana canalial! — adauge unu nepotu.

— Poor Iohn! — díse bucatarés'a bocindu-se si imbratisandu lad'a.

Cu tóte aceste, — rogatiunile obicinuite incepura.

Dlu Parkinson respunse la ele cu smerenie, apoi lu-auzira cantandu unu cantu.

Dupa câte-va minute, cantulu degenerá de odata intr'o romantia jalnica, care se aude pe tóte stradele Londrei:

„I wish I were a bird,
That I may fig to thee!“

Apoi fara veste incepú a mârnaí unu cantecu financiaru pe care-lu improvisá si in care trecea 'n revista diferitele valori a Bursei.

Bietulu omu si-perdea capulu . . . De odata tace-rea se facú.

Cu tóte aceste lacatusiulu lucra mereu.

Dupa dóue óre elu taiase din lada o bucata patrata pe care o facú sè sara prin o lovitura de ciocanu.

Dar vai! erá pré tardú; dlu Parkinson clipi pu-tínu din ochi si-si dede sufletulu.

Sangele se suise astu-felu la capu, incátu faci'a-i erá cu totul veneta.

Animalele selbatice la plimbare. Faimosulu circu a lui Iohn Robinson fu mai întrega distrusu in diu'a de 30 julu anulu curentu printr'unu accidentu pe calea ferata de la New-York la New-Haven.

Colevile cu colectiunile de animale cele mai celebre fura incarcate la gar'a de la New-Haven, si au fostu 3 vagóne ocupate din cele din urma de personalulu menageriei.

In momentul candu trenulu trecuse unu podu, o distantia de 12 kilometre de la gara, se rupe podulu, alunecandu dóue vagóne si asvirlindu la o distantia considerabila tóte colivile dintr'insele.

Printr'o teribila lovitura se deschisesera tóte aceste colivii, — in cátu animalele au esítu pe campu.

Maimutiile au fostu cele d'antáiu care au esítu si dupa dinsele doi lei si o pisica selbatica, unu tigru si 2 leopardi au fostu omoriti.

Mai multi vulturi si alte paseri au sboratu indata.

Trenulu fu opritu apoi, patru ampoiati ai circului s'au gasitu raniti, cas'a baniloru s'a spartu, o suma insemnata cazuse in apa.

Pagub'a totala a fostu peste 110,000 galbeni. Spectacolulu a fostu totu-d'odata comicu si teribile.

Maimutiile strigau si sareau cátu poteau de bucuria, cá au scapatu din prinsóre.

Tigri dupa ce au linsu sangele mortiloru loru confrati au luat'o la fuga mare.

Unu ursu de si ranitu se jocá cu cadavrulu masinistului si alu fochistului.

O hiena se luà dupa unu conductoru alu trenului, care ca sè scape a fostu silitu de a se urcă pe unu paru de telegrafu.

Vre o 10 lupi au statu câtu-va timpu indiferenti si dupa acésta o luara la fuga spre padure.

Unu sierpe sunatoru de o grossime rara a fostu taiatu in doue; ér trei balauri de o marime colosala plecara spre orasiu.

Indata ce ajunse acésta trista scire la New-Haven se scolara toti locuitorii cu totu felulu de arme si chiar cu ciomege esîndu in numeróse grupe pe campu

spre a departá pe acei musafiri din apropiarea orasiului.

Unu balauru fu omoritu tragêndu intr'insulu cu vre-o 150 de pусci, ursulu s'a datu prinsonieru de viu preferendu o buna mancare, care i s'a oferitu indata in locul glontului, si tiîndu o intrare solemna, dara sub mare padia, in orasiu.

Maimutiile se urcau pe copaci si si-bateau jocu de gonitorii loru; unu tigru infuriatu voîndu a se aruncá a supra unui omu fu ucisu de vre 20 glóntie.

Vanetóri'a urméza cu mare activitate.

S A L O N U ?

Conversare cu cetitóriele.

(C serbare in Olimpu, — cine au fostu parintii lui Amoru, — servitoriu Vinerei, — o fiica saraca, — deminéti'a dorita, — mam'a suferinda si ffii ei, — cugete serióse, — unu tablou negru, — cuventulu mantuitoriu, — femeí'a.)

Diotime, acestu Georgiu Sand alu Greciloru vechi, in a carui societate si Socrate a petrecutu multe óre placute, provetesce urmatóri'a fabula despre nascerea dieului Amoru.

Dieu din Olimpu la nascerea Vinerei au datu unu mare banchetu de bucuria, la care intre ceialalti a luat parte si fiulu Intieptiunii: dieulu Belsiugului.

La finea ospetiului se ivi si Saraci'a, se pitula langa usia si cersí nesce faramature de pane si remasítie de mancári.

Dieulu Belsiugului a beutu pré multu nectaru, si a fostu bine dispusu. Elu zaritu pe Saraci'a, a inceputu a vorbí cu ea, si in scurtu iubirea se incuibà in anim'a lui.

Resultatulu acestei iubiri fu unu copilu, care se numi — Amoru.

Éta pentru ce Amoru e celu mai fidelu servitoriu si insotítoriu alu Vinerei; si fiindu cà Vinerea e frumósa, si Amoru trebue sè iubésca frumseti'a.

De Cra-ce Amoru e copilulu dieului Belsiugului si a Saracéi, dinsulu a primitu urmatóri'a mostenire:

Amoru totu-de-una e saracu, si cu tóte-cà totu lu-credu frumosu, finu si fragadu, — dinsulu, din contra, e slabanogu, secu, sdrentiosu, ambla descultiu, cortelu siguru nu are, culcusiulu lui e pamentulu, in nopti frumóse cu luna si stele elu se culca in coltiurile stradeloru si langa usie, acoperitoriu nu are, si in fine — intocmai ca mama-sa — si dinsulu purure duce lipsa.

Dar elu a mostenitu si naturelulu parintelui seu, cà-ci cèrea totu-de-una si in tóte frumosulu si bunulu; e barbatescu, curagiosu, constantu, venatoriu istetiu, totu-de-una se ocupa de ce-va maestría, invétia usioru, i place a se intieptí, e vrajitoriu, escamoto-riu etc.

In privinti'a naturei sale nu e muritoriu si nu e nemuritoriu; cà-ci in diu'a in care se afla in belsiugu, e in floritoriu si plinu de viétia, — apoi móre; dar in urmarea naturelului parintiescu invia de nou.

Nici odata nu scie pastrá ce a castigatu, totu-de-

una si-perde tóte; astu-felu nici odata nu-i bogatu, si nici odata nu-i saracu! . . .

De câte ori gaudescu la starea culturei nóstre nationale, totu-de-una mi-aducu a minte de acésta poveste, cà-ci între ea si între istori'a civilisatiunii nóstre este o mare asemenare.

Câti-va ómeni de geniu, nesce diei ai Belsiugului spiritualu, ca Sincai, Petru Maioru, Lazaru, Cichindealu si altii, s'au insotítu cu Saraci'a, si astu-felu se nascu dragalasi'a loru fiica: cultur'a nationala.

Acésta fiica, intocmai ca mama sa, e soraca, pentru cà parintii ei au moritu, si ómenii straini nu se pré indura de ea, o lasa sè cersiesca zdrentiósá pe la usiele bogatiloru, — ma unii imbuibati ridu de starea ei vrednica de compatimitu.

Dar totu-si, ea si in zdrentie, batjocorita de multi, e frumósa, plina de viétia, si viitoriu este alu ei.

Va suferi inca multu, dar in urma dorerile ei voru incetá, si ea va triumfá, si dusmanii ei voru peri, cum se topesce cèti'a de lumin'a sórelui.

Veni-va o di, in care auror'a diminetiei nationale va vestí inviare pentru totu sufletulu, ce a petrecutu timpulu in dormecere.

Barbati ai natiunii mele, cari inchinarati in serviciulu ei pén'a vóstra, lir'a vóstra, talentulu vostru; si voi toti cari lucrati cu constantia si zelu, fara remuneratiune si rezunoscintia, de ani de díle in favorulu ei, nu desperati!

Adi natiunea nóstra sufere, par cà ceriulu si infernulu i-a juratu perirea, mam'a nóstra comuna patimesce, rabdati si voi cu ea!

Suferiti, dragi ffii ai mamei gelitórie, cà-ci acusi ea si-va sterge lacrimile si pe toti ve va sarutá cu dragu.

Serióse cugete!

Asié e, onorab. cetitórie, dar nici odata ca in timpulu presinte n'amu avutu cauza a gandi mai seriosu de sórtea nóstra si de viitoriu nostru.

Suferintiele indelungate a pré raritu sírulu luptatoriloru adeverati. Cei slabu la angeru ne-au parasitu. Si multi mai sunt inca între noi si acuma, cari

sunt gata la ori ce momentu a inschimbá saraci'a pentru imbuibare.

Fia-care anu, fia-care dî si óra, devine totu mai grea, ér numerii nostri totu mai slabi . . .

Nereusfrea lupteloru nóstre, nesuccesulu planuriloru nóstre si nerealizarea grabnica a dorintieloru si aspiratiuniloru nóstre au produsu nesce fructe fôrte periculóse: nepasarea, indolenti'a si apathi'a cea mai inspaimantatória.

Éta tabloulu vietii nóstre natiunale!

Colorile sunt negre, inse — dorere! — tabloulu e fidelu, de si numai e schitiatu.

*

Ce sè facemu?

Sè nu desperàmu! Éta cuventulu ce ne póte mantui! desperatiunea e mórte, ér speranti'a -- viétiá.

Sè speràmu, si necontenitu sè totu speràmu, si totu sperandu sè nu incetàmu nici unu momentu a indreptá activitatea nóstra indicata de protoparintii luminárii nóstre.

Fia-care pe terenulu seu . . . si toti sè sosésca la acel'a-si scopu: naintarea natiunala!

Dar cine póte face multu?

Femei'a, cà-ci nu este putere mai mare decâtu femeii'a. Ceea ce femeii'a voiesce si Dumnedieu voiesce! — dice francesulu, si totu elu mai adauge, cà: Nici unu lucru fimosu nu se póte face fara concursulu femeiloru.

Am cetitu unde-va, cà in Macedoni'a déca barbatulu a gresitu, si nu si-a in deplinitu detori'a, nu dinsulu se pedepsiá, ci amant'a lui; pentru cà femeii'a erá respundietória de faptele sociului seu.

Femei romane, ganditi la acésta vechia lege macedoniana!

Josefu Vulcanu.

Siahulu Persiei in caletori'a sa prin Europa au facutu o multíme de curiositati, pe cari diuaristii naibei le si inregistréza pe rondu.

Noi inca vomu insirá pentru cetitóriele „Familiiei“ câte-va din ele.

*

In palatiulu Buchingham siahulu cu mare greutate s'a potutu culcá.

Verde este colórea favorita a profetului, deci tóti credintiosii lui adóra acésta colóre.

Inse maresialulu curtii a uitatu acést'a, si a ascernutu in odai'a de durmitu a siahului unu tapetu verde.

Cum sè pasiésca inse elu pe acésta colóre? Acést'a ar fi unu pecatu.

Noroculu lui, cà a observatu pe tapetu si nesce flori galbene.

Siahulu dara a calcatu totu pe aceste flori, pana ce in fine a ajunsu la patulu seu.

*

Lady Odo Russell a laudatu diamantele siahului. Acést'a atingéndu umerii ei frumosi, respunse:

— Mai frumóse diamanturi sunt aceste.

*

In Stafford House vediendu diamanturile principesei Sutherland, díse:

— Sunt fôrte frumóse, dar in tiér'a mea n'asiu iertá-o sè le póte.

*

In galeri'a internatiunala de tablouri din Belgiu, vediendu o moima zugravita, intrebá câtu i e pretiulu?

— 160 pundi sterl.

— E pré scumpu. O moima zugravita nu pretiuesce atát'a, — cà-ci una víua se póte cumperá si cu unu sterl.

*

Cine-va inse totu-si i facú observatiunea, cà chipulu totu-si nu e asié tare scumpu, cà-ci tienerea unei moime zugravite nu consta nimica.

Inse siahulu respunse:

— Dar moim'a zugravita nu-ti dantiuesce, si nu-ti cauta pana de tóte díele.

*

Se díce, cà in balulu din St. Petersburg, datu in onórea Siahului, acést'a a chiamatu pe tiarulu intr' unu cotu de ferésta, si aretandu-i o domnisiór'a betrana, care avea o haina pré decoltata, care facea sè i se pré védia ósele, díse:

— Betrana, urita, pentru ce 'a vinitu la balu?

*

La Windsor a vediutu multe paseri grase. Intrebandu, cà cu ce le nutrescu; i se respunse, cà cu pogáci cu oleiu.

Siahulu se adanci in meditatiuni, apoi díse unuia din suit'a sa:

— Óre pogacile cu oleiu n'aru fi bune si pentru femeii'!

*

Candu maj. sa merse la opera, sub impressiunea imbetatória a musicei adormi.

Dar candu se ivira pe scena baletistele elu se desceptá.

Si-frecá manile, si — de siguru — uitandu loculu unde se afla, díse marelui viziru:

— Tóte sè mi le cumperi!

Figaro.

CE E NOU?

Rogamu pe toti aceia, cari primescu fói'a, fara de a fi respunsu pretiulu abonamentului, sè-si platésca detori'a. O fóia, cum e si a nóstra, avisata numai la concursulu materialu alu publicului, nu se póte sustiené fara ajutoriulu acestuia. Restantierii nostri sè-si aduca a minte de acést'a, si sè grabésca a ni tramite competinti'a de prenumeratiune! Pan'atun-ce, firesce, nici noi nu potemu sè publicámu ilustratiuni, ma vomu fi siliti a sistá si suplemintele din romanulu „Selavulu Amorusului.“ Rogámu pe toti amicii foii nóstre sè binevoiesca a sprigini mai caldurosu acésta intreprindere!

* * * (*O dómna binefacatória.*) Din Capolnasiu, comitatulu Aradului, se scrie diuariului unguerescu „Ellenör“, cà pe acolo nu numai choler'a, dar si fómetea

bantuesce grozavu, inca ómenii saraci devinu nu atátu victime le epidemiei, câtu ale fómei. Inse lauda Domnului, cà acolo se afla dóm'n'a Ecatarina Mocioni, care conchiama pe saraci in tóte diminetiile, si li imparte farina si mai multe feluri de nutreminte, ma li daruiesce si bani spre a-si poté cumperá haine pentru dílele mai recoróse. Onóre nobilei matrone romane, care si-indeplinece missiunea atátu de frumosu!

** (Focu grozavu in Romania.) La 9 augustu curinte, pe la órele dóue post-meridiane, orasiulu Husi a fostu victim'a unui incendiú, care a distrusu strad'a principale a comerciantiloru prefacéndu in cenusie 500 case. Dupa informatiunile luate, incendiulu si-are sorgintea de la unu -hanu situatu in têrgulu numitu alu Fainariei, — in podulu caruia se aflá fênu.

** (Lécu in contra facatureloru.) Diuariulu ungurescu „Pécsi Figyelő“ scrie, cà in o comuna de pe acolo unu copiasiu s'a bolnavitu, si dupa ce tóte lécurile n'au folositu, mam'a lui dimpreuna cu tóte muerile din satu, au ganditu, cà copiasiuulu e deochiatu. Ele au si gasitu numai decátu persón'a, care a trebuitu sè faca acésta, cà-ci aceea a mai luat si laptele de la vaci etc. Numai decátu se dusera dara la judele localu, si i-a povestitu intemplanca. Acel'a le ascultá si apoi le întrebá: „Credeti voi in strigóie?“ — „Credemu“, — fu respunsulu unanimu. — „E bine“, — díse judele, fiindu cà in junetia vóstra n'ati potutu invetiá, cà strigóie nu sunt, ve poruncescu, ca in patru dumineci dupa olalta sè mergeti la domnulu invetatoriu, sè supliniti ceea ce trebuia sè faceti de multu.“ Común'a, unde s'a intemplantu aceste, — e unguresca.

** (Nimica nou pe sub sóre!) Nici chiar America n'a fostu necunoscuta inaintea lui Columbu. Cu cestiunea acést'a se ocupa acuma foile americane, si intarescu, cà America deja inaintea nasterii lui Cristu a fostu descoperita. Ele se baséza pe acelu argumentu, cà in Brasilia s'au aflatu de curendu nesce monuminte feniciane, care aréta, cà europenii au amblatu in America deja la anulu 500 inainte de Christu.

** (Mulle bancnote false) cerculéza acuma prin Transilvani'a. Cele de diece, cincii si de 1 fl. sunt imitate cu multa istetíme. Diuariile unguresci — firesce — scriu, cà aceste se stracóra din Romani'a, par cà acolo ar fi léganulu bancnotelor.

** (Ce incomodu e a fi omu mare.) Presiedintele republicei franceze acapeta câte 700 de epistole. Dintre aceste 250 sunt petitiuni in felurite cause de ajutorare; 150 rogári in cause politice; 100 de la cei arestatu preventivu; 100 plansori a supra oficialiloru; 80 injurature; 20 amenintiári de mórte. Totu-odata mai amintimu, cà Mac-Mahon candu fu alesu presiedinte alu republicei, a primitu 250,000 de carti de visita.

** (Tablou din Pitesci.) Unu corespundinte alu diuariulu „Romanulu“ denuntia urmatóriele fapte, petrecute in Pitesci din lun'a lui martiu si pana adi: „S'a spartu praval'ia dlui Stefanu Tudoru, pe strad'a St. Vineri, colórea galbena, si i s'a furatu averea; in aceea-si nópte, in care s'a facutu acésta spargere, s'a mai spartu si praval'ia dlui Ionu Mincovicu, vecinu cu dlu Stefanu Tudoru; s'a spartu magazinulu dlui Muratu bogasiariulu, pe strad'a Sierbanu-Voda; s'a spartu pe strad'a St. Ilie praval'ia unui cosiocariu; s'a spartu, pe strad'a St. Vineri, praval'ia unui co-

merciante, a nume Alexe; s'a spartu, pe strad'a St. Treime, cas'a unui preotu, a nume Ionu Becescu; s'a jafuitu, dílele trecute, cas'a lui Ionu Visioiu din strad'a Tabaci. Nici unu talhariu, din cei ce comitu aceste spargerii si gefuiri nu s'a prinsu pana adi. S'a spartu, mai de una-di grajdulu dlui Nicolae Gheorghiu, din strad'a St. Vineri, si i s'a furatu caii. Administratiunea competinte in ale calorum, nici aici n'a descoperitu pe faptuitori. In lun'a lui maiu cetatiunulu G. Christescu se ntorcea a casa de la cafenea, unde statuse cu amicii sei pana la órele 9 séu 10 sér'a; pe candu trecea prin mijloculu stradei, a fostu lovit in capu, si ucisu.“

** (Din Selagiu) primimu o scrisóre, in care ni se descrie cu colorii fórte petrundiátorie starea deplorabila a bietuluí poporu de pe acolo. Cholera si recolt'a cea rea a stêrnitu asié stare démna de plansu, incátu desperatiunea a ajunsu la culme. Cholera se cerea fara crutiare, ér coi remasi in viétia esclama dorerosu: „Mai bine sè morimu adi de c.uma, decátu mane de fóme!“

** (Unu redactoru mortu de fóme.) Unu bietu redactoru francesu, esilatu din Franci'a, a scapatu in Angli'a, dar acolo nepotendu-se sustiené, i-a secatu poterile, incátu in urma a peritu de fóme.

** (Indreptare placuta.) Unu domnu din Timisióra, ni se pare preotu, ni-a scrisu, si noi amu publicatu in nr. 32 alu foii nóstre, cà parintele Petru Abrudanu preotu din suburbiulu Fabricu alu Timisiorii a devenitu victim'a cholerei, dimpreuna cu fiulu seu Stefanu juristu. Dílele trecute inse ne pomeniramu cu o epistola de la juristulu Stefanu Abrudanu, in care ni scrie, cà nu numai n'au moritu nici elu nici parintele seu, dar inca se bucura amendoi de o saretate deplina. Cu bucuria facemu acésta indreptare, ni pare numai réu, cà nu mai posedemu acea scrisóre, prin care ni s'a comunicatu mórtea loru, ca astu-felu sè fi potutu dá publicitáti numele aceluia, carele séu réu informatu, séu din malitia, nu s'a sfitu a face acésta gluma prósta.

Flamur'a lui Hymen.

☞ (Dlu Lazaru Jerne.) teologu absolutu de dieces'a Oradei-mari, si-a incredintiatu de ffitóri'a socfa pe domnisióra Antonia Ciceronescu, fic'a parintelui preotu din Ceheiu, de langa Oradea-mare.

Biserica si scóla.

‡ (Gimnasiulu din Naseudu.) din caus'a cholerei, nu-si va începe prelegerile decátu dóra numai la 1 noemvre. Asemene si normele de acolo.

‡ (Instructiunea in Anglia.) Dóue sute dóuedieci candidati de sesu femeninu s'au prezentatu la esamenu la universitatea de Cambridge. Arítmetic'a si matematicile sunt totu-de-una partea cea mai slaba pentru femeii, pentru cà numai o domnisióra a obtienutu prim'a clasa de geometria si algebra. Limbele móderne au datu cele mai bune rezultate; inse gréc'a si latin'a se pare, cà nu pré sunt gustate de tinerile invetiate. In sciintiele fisice o singura clasa antáiu numai a fostu data cu mentienerea „distinsa in geologia si zoologia.“ O singura antái'a clasa a fostu asemena conferita pentru studiele sciintieloru morale si

mintale, cu o mențiune de distincțiune în logica și economia politică.

Literatura.

* (*Dlu majoru D. Papazoglu*) în București anunția următoarele opuri ale sale: „Calendarul anului 1874”, cu 8 desemnuri; Unu tablou, pe care se reprezintă crucea lui Isus; Planul totalu alu capitalei București.

* („*Telegrafulu*“) din București apare de câte-va zile în formatu mai mare, că-ci concursul publicului i face cu potința acest'a. Înregistrăm cu bucuria acesta raritate în diaristic'a noastră. În avisul catra publicu cetim aceste: „*Telegrafulu* a ajunsu adi, de se trage în 2000 esemplare pe di, din cari cele mai multe se vendu cu numerulu, abonati fiindu puțini. Nu ne plangemu înse de lips'a abonamentelor, candu vendiarea cu numerulu indeplinesce acestu golu.“

Pictura.

× (*Insciintiare.*) Cei ce dorescu a-si procurá portretulu fundatorului Gojdu, litografatu pe hărthia alba pretiulu 1 fl. éra hărthia China 1 fl. 50 cr. sè se adreseze cu asignatiune postala d'a dreptulu catra „Administratiunea fundatiunei lui Gojdu“ (Budapest városházitér 8 sz.) Colectorii voru primí la 10 esemplarie unulu gratuitu. Buda-Pesta 6 aug. 1873. Pentru reprezentanti'a fund. lui Gojdu: Georgiu Mocioni. Cav. de Puscaru, not.

Expositiunea universală de Viena.

△ (*La impartirea premiilor la espositiune.*) obiectele lucrate de mana prin pensionatele de fete din Romani'a au obtienutu 22 premii, dintre cari 11 scólele primarie de fete și internatulu din București; ér celelalte 11, scólele de prin judetie.

△ (*Romani'a*) înca a obtienutu o diploma de onóre la espositiunea din Viena, si acest'a pentru institutulu Asilulu Elena din București. Totu odata mai repetim si adaugemu aice, că scóle primarie romane de fete au primitu diferite recompense si chiar medalie de auru pentru lucrulu de mana, ér institutulu germano-catholicu din București, care se crede că este unu institutu modelu, si în care din nenorocire Romanii tramitu fetele lor spre crescere, séu mai bine spre desnatualisare, n'a obtienutu decâtu o simpla diploma de 'ncuragiare.

△ (*Acci inteliginti romani.*) cari dorescu a vedé minuni la espositiunii universale de Viena, si cari din caus'a p're modestelor mijloce materiale abíe potu acoperi spelele caletoriei și traiului (precum sunt d. e. profesorii gimnasiali, preotii, invetiatorii poporali, functionarii mai mici și studentii romani) în totu cursulu lunei lui septemvre a. c. si pe câtu va fi posibilu si în octomvre, sosindu la Viena sè traga de a dreptulu la seminariulu teologicu rutheno-romanu, numitu la Sta Barbara (Innere Stadt, Schönlaterngasse, Nr.

10) unde presentandu-se la Rectorulu, ori substituțulu seu, voru fi primiti și prevediuti cu evarteriu liberu pe totu timpulu petrecerei lor, avendu a rebonificá numai 50 cruceri pe septemana pentru hainele de patu și 20 cruceri pe di pentru servitiu, adeca pe c septemana d. e. numai 1 fl. 90 cr.

Choler'a.

= (*In cele mai multe parti*) choler'a a inceputu a scadé, în unele locuri înse înca acumu pare că voiesce a grassá mai cumplitu.

= (*La Bistritia*) epidemi'a a prepaditu grozavu. În decursu de o luna a moritu 249. Între ceialalti, unic'a ficea a placutului nostru novelistu, dlu R. Buticescu, — înca a cadiutu victima bólei infri-cosiate.

= (*In orasiulu Aradu*) choler'a scade din di în di, dupa ce a seceratu 620 de victime.

= (*In comitatulu Solnoculu din laintru.*) în 85 de comune, între cari și orasiulu Desiu, s'a bolnavitu 4532, dintre cari s'au vindecatu 2885, au moritu 1406.

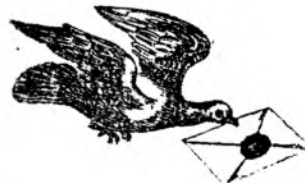
= (*In comitatulu Bihariei.*) de la 4 juniu pana la 24 augustu, choler'a a eruptu în 403 comunitati. S'au bolnavitu 29,698, dintre cari au moritu 10,729. În zilele din urma epidemi'a incepu a scadé.

= (*Secuii si choler'a.*) Secuii din Transilvani'a credu că ap'a cea mai buna pentru desinfiere e ap'a santita furata din biseric'a rom. cath. Acesta apa trebuie versata — dupa ei — în fantana în prim'a vinere a lunei noue, înainte de resaritulu sórelui. Acesta apoi curatiese tóte. O secuianca povestese, că adeverat'a causa a cholerei s'a descoperitu. Acest'a nu e altu ce-va, decâtu o parecchia de vermuleti cam lungi, cari s'au gasitu în anim'a unui mortu de choler'e. S'au si pusu multi sè-i arda, sè-i taia, sè-i omóra cu apa sare etc. dar n'au reesitu, pana ce în fine i-zu innecatu în o sticla cu rachia amestecata cu minta crétia. Asié dara câtu mai multa minta crétia!

Suvenirea mortiloru.

† (*Dr. Ioanu Lazaru.*) profesoru și directoru alu gimnasiului din Naseudu, unu barbatu eruditu pe terenulu eclesiastico-istoricu, a cadiutu victima cholerei la 30 aug. Fia-i tierin'a usióra!

Post'a Redactiunii.

Braila. Dlu I. St. Acele numere tramise din gresiéla se remana la dta. Intrebuintiéza-le dupa placu. Te rogamu a recomandá fói'a nostra si altora.

Budateleku. Pardonu pentru gresiéla! Nu suntemu noi de vina. Adres'a a peritu pe posta.

Proprietariu, redactoru respundiatoru și editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi în Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avem din inceputulu anului trecut.